

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında
İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Flatı her yerde 15 kuruş
seneliği, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)
Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 27 Kânunevvel, 1928

Sayı: 109

Musahabe

Bir Hey'etten Beklediklerimiz

«Söz Derleme Hey'eti» namı altında memleketin her köşesinde teşkil edilen komisyonlar bir müddettenberi geniş bir program ve büyük bir teşkilâtla çalışmaya koyuldu. Bütün mektep hocaları lisan ve edebiyat okutan muallimler, her sınıftan edipler ve münevverler bu hey'etin tabii azasıdır, ve Anadolu'nun her bucağında Türk inkılabını omuzlarında ve kafalarında taşıyan gençlik, halkın dilindeki gayrimenkşuf servetleri de tanımak ve toplamak üzere faaliyete geçtiler. Bu suretledir ki senelerden beri yalnız nazariyat sahasında kalan halkçılık hareketi daha meş'ur, daha mantıkî bir sahaya girmiş oldu. Kıymetli Maarif vekilimiz geçen günü gazetelerde intişar eden beyanatlarında yeni teşkil edilen Söz Derleme Hey'etine ait faaliyetlerin umumî istikamet ve gayelerini hulâsa ettiler:

«Türk dilinin müstakil tekemmül kudretleriyle zinde bir lisan halinde inkişaf edebilmesinin mütevakkıf bulunduğu lengistik ve filolojik tetkikatına girişmek ve bu meyanda eski kitaplarda

ve halk dilinde mevcut Türkçe kelimelerin kullanılmasını teklif eden bir dil bülteni neşretmektir.

«Dil hey'etine merbut olarak teşkil ettiğimiz Söz derleme komisyonları Türk Lûgatının tanzimine dil bültenlerinin neşrine, lengistik ve filolojik tetkikatın teshil ve neşrine yarayacak malzemenin tedariki için mesaiye başlamışlardır. Yakında buna müteferri neşriyat yapılacaktır.»

Büyük Türk âlimi Ziyagökalp, milleti «lisan vahdetini haiz bir teşekkül» olarak tarif ediyordu. Filhakika lisan bir milleti başlıbaşına teşkil etmese bile şüphe yok ki en mühim unsurlarından biri ve belki de birincisi olduğu muhakkaktır.

Muasır millî hayatta lisanın oynadığı rol üzerinde ısrara lüzum görmüyoruz. Tarihimizin zamanımıza kadar sürüp bıraktığı manialardan biri de öz dilimizdeki saffet ve sadeliğin kaybolması, bir çok yabancı kelimelerin istilâsına maruz kalarak halk diliyle münevverlerin ve kitap dili arasında hasıl olan ayrılıktır. Her sahada cezrî harekete azmetmiş bulunuyoruz.

Yeni alfabenin kabulüyle lisanımızın morfolojisinde en esaslı ve makul bir tahavvül meydana getirildi. İmlâ encümeni neşrettiği lûgatı ve grameri ile bu inkılâbı tespit ve itmam etti.. Fakat yazı bir lisanın nihayet ifade vasıtasından, işaretler mecmuasından başka birşey değildir. Türk inkılâbının esaslı vasfılarından biri de her teceddüdün yeni ve daha esaslı bir tekâmüle mebbe olmasındadır, bu itibarla yazımızın değişmesi, yeni bir terakki hamlesinin ilk merhalesinde bulunduğumuza şüphe bırakmıyor: Şekilden esasa inmek, asıl lisanımızın bünyesi üzerinde düşünmek ihtiyacı..

Bütün kuvvetiyle bu ihtiyaç duyulmuş ve ehemmiyetile mütenasip tedbirler ele alınmıştır. Söz Derleme hey'eti Anadolu'nun köylerine ve kasabalarına dağılarak halkın lisanını, konuştuğu kelimeleri ve bunlardaki hususiyetleri tespit edecekler, diger taraftan mutahassıslar eski dilimizde bir fonksiyonu haiz olup ta bilâhare unutulmuş olan kelimeleri bulup çıkaracaklar ve nihayet Dil encümeni kendilerine arzedilen bu malzeme üzerinde

Ariel yahut Shelley'nin Hayatı

Mütercimi : NURULLAH ATA

Muharriri : ANDRÉ MAUROIS

İKİNCİ KISIM

Ariel ile Don Juan

Fakat Don Juan, Elvire'in azimkârlığını hiç aklına getirmiyordu. Clair, onun arkasından İsviçreye gitmeğe karar vermişti vebu zeytin renkli kız, bir kuvvetti. Yalnız kalp da kendisine söz getirmemek için yanına, bir seyahat fikrini kabule hazır olduklarını hissettiği Shelley'leri almak istiyordu.

Claire yanlarından ayrılalı beri onlar, Tamise kenarında, Windsor'a yakın bir ev tutmuşlardı. Parkın güzel meşeleri altında Shelley, «Kraliçe Mab» dan beri yazdığı ilk büyük eserini, eşhas ve vakayii pekaz değiştirerek kendi hayatını anlatan «Alastor yahut İnzivanın Ruhı» isimli şiirini kaleme almıştı; bu sefer üslûp ve eda, o zamana kadar yazdıklarınınkinden büsbütün başka idi; gamlı bir tevekkül, eskiden kat'iyetle serdettiği iddiaları hafifçe tadil ediyordu; din ve ahlâk nazariyeleri, bu sefer de esere bahane olmakla beraber, ekseriya ikinci safa geçiyor ve şurada burada, mısraların arasından güzel manzaralar belirliyordu.

Mukaddimde, mekteplilik senelerinde gönül bağladığı bazı gülünç fikirleri terketmiş olmakla yaptıklarına nadim olmadığını ve geçirdiği elemli tecrübeyi, bir Hogg'un inkârına tercih ettiğini söylüyordu: «Civanmerdane hiç bir dalâletin, şüpheli dahi olsa hiç bir bilgi atşının, takdire şayan hiç bir batıl kanaatin cazibesine tutulmamış olanlar; bu dünyada hiç bir şey sevmiyen ve ötesi için de hiç bir ümüt beslemeyenler; istihkar ile her türlü muhabbetten geri durup insanların sevinçleri ile sevinmeyen ve kederlerine ağlayanlar; bütün bunlar ve benzerleri, lânete hak kazanmışlardır... Onlar manen ölüdür. Onlar ne birer dost, ne birer aşık, ne birer baba, ne dünyanın birer vatandaşıdır, ne de memleketlerinin eyilik etmiş birer evlâdı... Onlar beyhude birer hayat geçiriyor ve kendilerine sefil birer mezar hazırlıyorlar.»

Shelley hiç bir şeye nedamet etmeyordu ama İngilterede oturmak onun için gene tahammül

edilmez bir şey olmuştu. Onunla nikâhsız yaşayan Mary, Kendisile görüşecek hemen hemen hiç kimse bulmadığı için ızdırıp çekiyor ve yabancı bir memlekette, sergüzeşti daha az bilindiğinden, kadınlar arasından dost edinmesine daha çok imkân olduğunu düşünüyordu.

İkinci bir çocuğu olmuş ve bu seferki yaşamıştı: güzel bir oğlan çocuk; annesi ismini, Gsdwin'inki gibi, William koymuştu. Şimdi evde bir de sütüne olduğu için geçinmek zorlaşmıştı, ellerine geçen para da azdı. İsviçrede hayatın pahalı olmadığı söyleniyordu; Claire, onu ikna etmekte pek müşkülât çekmedi.

Bu üç kişilik garip kabile, ilk kaçışlarında olduğu gibi gene Paris'ten, Bourgogne'dan, Jura dağlarından geçti ve, Cenevra'nın bir mahallesi olan Secheron'da Hotel d'Angleterre'e yerleşti. Otel gölün kenarında idi; pencerelerden bakılınca, mavi dalgacıkların köpürüp güneşte pırıldadığı ve ziyadar bir hava örtüsü altında dağların koyu hattının titrediği görülür; daha ileride beyaz zirveler, parlak ve sulp bir bulut gibi hiss olunurdu. Londra'nın kışından kaçıp gelen Shelley'ler, bu güneş manzaralarından büyük bir lezzet duydular. Bir kayık kiraladılar ve bütün günlerini gölün üzerinde okumak, uyumakla geçirdiler.

Bu küçük ve çocukça kabile gökle su arasında unutulmuş bir halde yaşaya dururken, Childe Harold Flandra kırları arasından onlara doğru daha muhteşem bir alayla iniyordu. En hayretbahş müsamehayı gösterdikten sonra birdenbire ne istediği anlaşılmaz fazilet buhranlarına kapılan İngiltere, gene böyle bir anda, kız kardeşini sevmekle itham olunan Lord Byron'u koğuvermişti. O, bir baloya girince bütün kadınların, karşılıklarına çıkan şeytanın ta kendisi imiş gibi, kaçıştıkları görül-müştü. Byron, bu mürâi vatani artık büsbütün terketmeğe karar vermişti.

O yola çıkarken etrafında, en ateşin tecessüsle

kıvranan bir kalabalık bırakmıştı. İnsiyakın ısyanlarını bu kadar şiddetle cezalandıran Kibarlar Alemi, içinden onlara gıpta eder ve hayrandır. Şair Douvres'dan gmiye binerken merdivenin önü, iki saf seyirci ile hıncahınc dolmuştu: birçok kibar hanımlar, halkın arasına karışabilmek için, hizmetçilerinin elbiselerini giymişlerdi. Rahat düşegini, kitaplarını, sofru takımını ihtiva eden cesim sandıkları herkes biri birine gösteriyordu. Deniz fena idi ve Lord Byron yol arkadaşlarına büyükbabası Amiral Byron'a bora olmadan denize çıkamadığı için, bahriyeliler arasında Fırtına Jach denildiğini anlatıyordu. Kendi Portresine fon olarak böyle siyah bir aile mukadderatı çizmekte bir nevi zeyk duyuyordu. Betbaht olduğu için, felâketlerini büyük görmek istiyordu.

**

Bir kaç gün sonra, Sechoron'daki otele fevkalâde bir faaliyet görüldü; meşhur Lord gelecek diye hazırlık yapıyor, herşey altüst ediliyordu. Claire, cür'etkârlığına ragmen heyecana kapılıyor; Shelley de memnuniyet ve sabırsızlık gösteriyordu. Byron'un kızkardeşini sevmekle itham edilmesi, Claire ile olan münasebatı onda fena tesir bırakacak şeylerden değildi. Kendisini Mary'ye bağlayan rabitaların Byron ile baldızı arasında da teessüs edeceğini umuyordu; öbür mes'eleye gelince, bir adamın kızkardeşi ile sevişmesinde hiç bir mahzur görmüyordu. Kanunların bunu menetmesi, cemiyetlerin hoşuna giden manasız fantezilerden biri idi. Hatta bu mevzuu, insanların bulabileceği en şairane mevzulardan biri telâkki ediyordu. Mary'ye gelince o, biraz tehlikeli şerait dahilinde olsa dahi, Claire'nin kendi hissiyatına dokunan sahadan çıkmasına seviniyordu.

Byron, ilk görüldüğü gün, Shelley'leri sukutuhayale uğratmadı. Bu yüzün güzelliğinde insanı çeken bir şey vardı. Dikkati ilk celbeden şeyler çehredeki bir gurur ve zekâ hali ile canlı ve koyu iri gözleri, biraz kıvrık siyah saçları, kaşların çizdiği kusursuz hattı bir kadife parlaklığı ile meydana çıkaran bir mehtap solgunluğu idi. Bu güzel insanın yegâne kusuru, yürüdüğü zaman görülüyordu. Ona bodur bacak derlerdi; fakat şeytanî olmağı alillige tercih eden Byron, ayaklarının çatal şeklinde olduğunu ima ederdi. Mary, böyle aksak yürümenin ona bir mahcubiyet verdiğini derhal farkettiler; ne zaman birkaç kişinin karşısında biraz yürüse, muhakkak iblisçe bir cümle savururdu. Otelin defterine «yaş» hanesine «yüz yaşında» diye yazmıştı.

İki şair birbirlerinden memnun kaldılar; Byron, Shelly ile görüşünce onun, müşkül bir hayata rağmen asil delikanlılara has dilber tabiiliği mu-

hafaza etmiş, kendi sınıfından bir adam olduğunu anlamıştı. Onun fikri terbiyesine hayret etti; kendisi de çok okumuştur, fakat böyle favkalâde bir ciddiyet ile değil. Shelley öğrenmek, Byron göz kamaştırmak istemişti ve Byron bunu pek alâ anlıyordu. Shelly'nin iradesinin saf ve gergin bir kuvvet olduğunu da derhal hissetti; halbuki kendisi, ihtiraslarının havasına, metreslerinin zevkine göre ordan oraya giden bir adamdı.

Mütevazı Shelley, Beyron'un büyük bir ihtimamla gizlediği hayraniyi görmedi. Kendisi, *Chide Herald*'in üçüncü kısmını dinlerken heyecana kapıldı ve yese düştü. Bu kuvvetin, bu kudretli ahengin, bu önüne geçilmez ve gittikçe yükselen dalga hareketinin dir deha eseri olduğunu anladı ve bir gün kendisinin de ona erişebilmesinden ümidini kesti.

Byron'un şairliği onun vecde getirdi ise de faniliği hayrete düşürdü. O, ısyan etmiş bir Dev bekliyordu; bize gururumuzun verdiği ve Shelley'ye pek çocukça gözüken bütüü o zevklere ve ıztırlara fevkalâde itibar eden yaralanmış bir asilzade ile karşılaştı. Byron, cemiyetin peşin hükümlerine meydan okumuştur ama onlara itikat ediyordu. Shelley'nin safiyetle yaptıklarını o, bilebile yapıyordu. Kibarlar âleminde koğulmuştu, fakat ancak orada kazanılan muvaffakiyetlerden hoşlanıyordu. Fena bir koca idi, fakat ancak meşru aşka hürmeti vardı. Sefahat ile nikâh arasında bir hal tasvvur edemiyordu. Cüretkârane bir rol oynıyarak İngiltereyi tethiş etmek istiyordu ama bu yesinden, onu an'aneye, adeta uygun bir işle teshir edemediğinde idi.

Shelley kadınları bir cüşiş menbai, Byron ise istirahat için bir bahane addediyorlardı. Melek tabiatlı, pek fazla melek tabiatlı olan Shelley onlara ibadet derecesinde hurmet eder; bir insan, pek fazla bir insan olan Byron onlara arzu eder ve haklarında en muhakkirane sözlerde bulunurdu. Derdi ki: «kadınların en müthiş tarafı insanın onlarla da; onlarsız da yaşayamamasıdır.» Gene derdi ki: «Benim hayalimde ki kadın, bana hayran olması lâzım geldiğini anlayacak kadar zekâyâ malik, fakat kendisine hayran olunmasını temenni etmiyecek kadar zekâdan mahrum bir kadındır.» İki şair arasında birkaç temas, hiç beklenilmedik bir netice verdi: kendi de farkına varmadan bir mistik olan Shelley, hiç istemediği halde bir Don Juan olan Byron'un zıddına gitti.

Fakat bu, onların birbirile konuşmaktan büyük bir zevk duymalarına mani olmadı. Daima ruh avlamağa oğraşan dostu ona hayat hakkında daha az abes bir akide kabul ettirmeğe çalıştığı zaman Byron kendisini parlak paradokslarla müdafaa ederdi ve

bir ahlâkçı olan Shelley, onları nakadar şiddetle reddediyorsa bir san'atkâr olan Shelley'de onlardan o kadar lezzet alırdı. İkisi de sandalla gezmeği çılgınca severlerdi. Masrafını yarı yarıya verip bir kayık aldılar ve artık her akşam, yanlarında Mary, Claire ve genç tabip Polidori ile beraber gölde gezmeğe çıktılar. Byron ile Shelley, sessizce kürekleri bırakıp bulutların ve ayın akisleri, arasında kaçıncı hayalleri takip ederken Claire şarkı söyler ve onun güzel sesi fikri, yıldızlı sular üzerinde insanı gaşyeden bir uçuşa doğru sürükler götürürdü.

Rüzgârın şiddetle estigi bir akşam Byron, fırtınaya meydan okuyarak bir arnavut şarkısı söyleyeceğini haber verdi: «Hisperver olunuz, dedi, ve beni bütün dikkatinizle dinleyin.» Boğuk ve uzun bir feryat kopardı, sonra kahkaha ile güldü. O gün den itibaren Mary ile Claire onun ismini «Arnavut» koydular ve daha kısa olarak «Albe» dediler.

Shelley ile Byron birlikte, bir hacca çıkar gibi, gölün etrafında edebî bir seyahate çıktılar. Rousseau'nun *Nouvelle Heloise*'in hikâyesini geçirttiği yerleri, Clarens'i, hakikaten ateşin bir aşkın beşiği olan tath Clarens'i, Gibbon'un Lausanne'ını, «Voltaire'in Ferney'ini ziyaret ettiler. Shelley'nin cuşışı Byron'a da sirayet etti ve o, bu tesirin altında, en güzel mısralarından bazılarını yazdı. Meillierie civarında, Cenevra Gölünün şiddetli fırtınalarından biri az kaldı kayığı devirecekti. Byron hemen soyunmağa başlamıştı. Hiç yüzmek bilmiyen Shelley, kollarını kavuşturup yerinden kımlıdamadı ve hiç bir telâş göstermedi. Cesareti, kendine karşı Byron'un beslediği hürmeti bir kat daha artırdı, fakat Don Juan bu itibarını gene belli etmedi.

Shelley'ler, otelde yaşamaktan yorulup Colignyde, göl kenarında küçük bir kır evi kiraladılar; Byron biraz daha yukarıya, Diodati köşküne yerleşti. İki evin arasında yalnız bir bağ vardı, orada bir sabah bağcılar Claire'in Byron'un köşkünden çıkıp koşarak Shelley'lerin evine girdiğini gördüler. Ayağından pabucu çıktı, fakat böyle görülmüş olmaktan utandığı için dönüp onu alamadı; ehlidil ve şakacı bağcılar, bu İngiltereli küçükhanımın terliğini köyün belediye dairesine götürdüler.

Clarie, aşkta mes'ut değildi. Gebe idi ve ondan artık yorulmuş olan Byron, bu bıkkınlığını sert sert ihsas ediyordu. Belki bir zaman onun sesine zekâsının zarafetine hayran olmuştu, fakat Claire çabucak onun canını sıkıyordu. Kendini o kadar ısrarlar peşkeş çekmiş bu kıza karşı, hiç bir vazifesi olduğunu kabul etmiyordu: «kaçırılmak mı?.. Bu işte asıl kaçırılan aziz benceğizim değil de kim?.. Beni

daima kadınlara karşı sertlikle itham ederler; halbuki bütün hayatımda hep ben onların elinde ezildim... Trua Muharebesinden beri hiçbir fert, benim kadar kaçırılmamıştır. »

Shelley gidip onunla, Claire'in ve çocuğunun atisi hakkında görüştü. Asil lord Claire ile aslâ alâkadar olmuyor, sadece biran evvel kurtulup onu bir daha görmemek istiyordu. Bu, Shelley'nin kabule mecbur olduğu bir iddia idi. Fakat doğacak çocuğun hukukunu müdafaa etti.

Byron evvelâ bir teklifte bulundu; çocuğu Augusta'ya, yani rezilâne rabitalarla bağlı olduğu kız kardeşine emanet etmek istiyordu. Clairebunu reddince Byron, yalnız kendi emrine verilmesi şartı ile çocuğu, bir yaşımdan itibaren yanına alıp onunla bizzat meşgul olmağı vadetti.

Shelley'lerin onun yanında kalmaları müşkülle-
siyordu. Vakıa iki erkek gene birbiriyle dosttular. Shelley, onunla açtığı müzakeratı ağır, fakat tabii bulmuştu. Fakat Claire muztaripti ve Mary, Byron'un tavrundan ve söylediği hayasızca sözlerden ekseriya sinirleniyordu. Byron, kadınların erkeklerle bir sofraya oturmağa hakları olmadığını, onların yeri bir saray veya bir harem dairesi olduğunu, orada da eyi bir nezaret altında bulunmaları lâzım geldiğini söylediği zaman Mary Woolstonnecraft'ın kızı ürperirdi. Zaten o, bir kere daha İngiltere manzaralarını özlüyordu. Bir ingiliz ırmağı kenarında bir ev, böyle uzaktan, leziz bir melce gibi gözüküyordu. Shelley, dostları Peacock ile Hogg'a, böyle bir ev kiralamalarını yazdı ve avdet seyahati başladı.

Onlar gittikten sonra Byron, Augusta'ya şu mektubu yazdı: «Beni azarlamayın, ne yapabiliyordum ki? Ne yaptım ve ne dedimse kâr etmedi, ihtiyatsız bir kız benim arkamdan gelmek istedi, zira ben geldiğim zaman onu burada buldum ve buradan gitmeğe ikna edinceye kadar neler çektim...

«Şimdi, pek aziz kardeşim, sana çok doğru olarak söylüyorum ki buna mani olmak kabil değildi, elimden geleni yaptım ve bu hale nihayet vërmeğe muvaffak oldum. Onu sevmiyorum ve, her kime olursa olsun, bağlanacak el altında bir aşkım yok; fakat, beni artık tuttuğum filosofluk yolundan ayartmak için sekiz yüz fersah yol aşmış bir kadına karşı kendimi, her türlü beşer hislerinden azade gösteremezdim ya... Şimdi bu hususta benim bütün bilgilerimi siz de biliyorsunuz, hem bu hikâye artık tamamen bitmiştir.»

Shelley, Byron'la muhaberede devam etti ve dostunun «selâmet» ine çalışmaktan gene vazgeçemedi. Ona, büyük şaire karşı beslediği hürmetin,

o seciyesiz insana karşı duyduğu hiss olunmaz zahmete mezcolduğu bir eda ile mektuplar yazardı. Şöhretine, muvaffakiyetine, Londra dedikodularına pek çok itibar eden Lord Byron' un bu endişelerine karşı hakikî şan ve şerefi gösteriyordu:

«Namahdut akisler uyandırabilmesi imkân olan bir büyüklük, bir eyilik halketmek hiç bir şey midir? Diger insanların fikrinin kuvvet ve gözellik alacağı bir menba olmak hiç bir şey midir?.. Homère ,Shakespeare yazmamış olsalardı, insanlık ne olurdu?... Fakat ben size, gönlünüzde şan ve

şeref hırsı beslemenizi tavsiye etmiyorum. Sayinizi saiki daha saf, ve daha sade olmalıdır. Kendi düşündüklerinizi ifade etmek, sizin gibi düşünenlerin teveccüh ve muhabbetine hitap etmekten üstün bir şey arzu etmemelisiniz. Şan ve şeref, sevk etmeğe lâyık olmadığı kimselerin arkasına düşer.»

O zamanlar kaygusuz Venedik' in yolunu tutmuş olan Lord Byron, bu mevzileri büyük bir bıkkınlıkla okuyordu. Bu kadar çok metalibi olan bir hürmet, onu yoruyordu.

MÜTERCİMİ: NURULLAH ATA

Hikâye

Altın Beyinli Adamın Masalı

— "Alphonse Daudet,, den —

Evvel zaman içinde altın beyinli bir adam vardı. Doğduğu zaman başı o kadar ağır, kafa taşı öyle büyüktü ki doktorlar onun yaşayamayacağına hükmetmişlerdi. Mamafî o yaşadı ve güneşin altında bir zeytin ağacı gibi büyüdü.

Yalnız kocaman başını bir türlü tutamıyordu. Onun yürürken odadaki eşyaya çarptığını görmek yürekler acısıydı. Ekseriya düşüyordu. Bir gün bir taş merdivenin üstünden düştü, alnını bir basamağın mermerine çarptı; kafa taşı bir maden külçesi gibi öttü. Onu öldü zanettiler; fakat yerden kaldırdıkları vakit sadece başında hafif bir yara açılmış olduğunu gördüler. Kumral saçlarının arasında iki üç pıhtılaşmış altın damlası vardı. Çocuğun anasıyle babası onun bir altın beyne malik olduğunu o zaman anladılar.

İş gizli tutuldu. Hatta zavallı küçük çocuğun da bundan haberi olmadı.

Zaman zaman kendisinin sokaktaki başka çocuklarla beraber koşmasına niçin izin vermediklerini soruyordu.

Annesi:

— Seni çalarlar benim güzel hazinem, diye cevap veriyordu.

Yavrucuk çalınmaktan pek korkuyordu. Bir şey söylemeden geri dönerek kendi kendine oynuyor, ağır adımlarla bir odadan öteki odaya gidip geliyordu.

Ancak on sekiz yaşına geldiği zamandır ki anası ve babası kudretin bu harikâde ihsanını ona haber verdiler. O vakite kadar onu büyütüp beslemiş olmalarına mukabil ondan biraz altın istediler. Çocuk tereddüt etmedi. O dakika kafa tasından kocaman bir altın parçası çıkarıp (bunun nasıl ve ne vastalarla olduğunu masal ravileri kaydetmemişlerdir) mağrur bir tavurla anasının dizlerine attı. Sonra başında taşıdığı zenginliklerle gözleri kamaşmış, türlü arzularla çıldırmış, kendi kudretile sarhoş olmuş bir halde baba ocağından çıktı ve hazinesini etrafa saça saça dolaşmağa başladı.

§

Bir kiral gibi yaşayışına, saymadan etrafa altın saçışına bakılırsa beyninin tükenmez bir hazine olduğunu kabul etmek lâzım gelirdi. Mamafî bu hazine de tükeniyor ve onun gözlerinin sönmeğe, yanaklarının çukurlaşmağa başladığı görülüyordu.

Nihayet bir gün, bir çılgın

sefahet gecesinin sabahında, kırılmış ve birbirine karışmış eşya, sararan avizeler arasında tek başına kaldığı bir saatte, külçesindeki büyük rahneyi gördü ve korktu. Artık durmak zamanı gelmişti.

O günden sonra yeni bir hayat başladı. Altın beyinli adam bir köşede yaşamağa gitti. Bir hasis gibi her şeyden şüphe eder ve korkar olmuştu. Kendisini iğfal edebilecek şeylerden kaçıyor, artık elini dokundurmamak istemediği o meş'um hazineleri unutmağa çalışıyordu.

Bir talisizlik eseri olarak bir dostu onu bu inzivasında takip etmişti. Bu dost onun sırrını biliyordu.

Bir gece zavallı adam başında korkunç bir acıyla yatağından fırladı; dostunun mantosu altında bir şey saklayarak kaçtığını, bir ay ışığı içinde, gördü.

Beyninin bir parçasını daha çalmışlardı.

Bir zaman sonra altın beyinli adam aşık oldu ve bu sefer her şey bitti. Ruhunun bütün kuvetile bir küçük kumral kadını seviyordu. Kadın da onu çok seviyordu, fakat ponponları, beyaz kuş tüylerini, süslü ipek potinleri ona tercih ediyordu.